

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

Leadership of Administrators Affecting Management on Student Care and Support System of
School in the Primary Phetchaburi Educational Office Service Area 2

กิตติมา บุญรักษา Kittima Boonraksa *

ผ.ศ. ดร.ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ Asst.Prof.Dr. Piyanard Boonmepipit **

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 2) การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จำนวน 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณลักษณะของผู้นำ อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ พฤติกรรมของผู้นำ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

2. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยนำเข้า อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ กระบวนการ และผลผลิต ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 36.50

*

นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Student Master of Public Administration in Urban and Rural Community Development and Administration, Phetchaburi Rajabhat University

**

อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Advisor and Co-advisor : Urban and Rural Community Development and Administration, Phetchaburi Rajabhat University

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การบริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the leadership of school administrators in the Phetchaburi primary educational office service area 2, 2) study the management on the student care and support system in the Phetchaburi primary educational office service area 2, and 3) study the leadership of administrators affecting management on the management on the student care and support system in the Phetchaburi primary educational office service area 2. The sample was 388 of directors and teachers. The instrument was questionnaire, that was rating scale, and had 0.968 of reliability. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and simple regression analysis. The research result were as follows:

1. The leadership of school administrators in the Phetchaburi primary educational office service area 2 in as a whole and in each aspect were high; director character was highest, currently situation, behavior and director's changing, respectively.

2. The helping systems management on student of school in the Phetchaburi primary educational office service area 2 in as a whole and in each aspect were high; input was highest, processing and output, respectively.

3. The leadership of administrators affecting management on student care and support system in the Phetchaburi primary educational office service area 2 was significant at the 0.01 level, and the regression model accounted for 36.50 percent of the explained variation.

Keywords: leadership of administrators, administration, helping systems on student

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพในการสอนของครู ต่างก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำและผู้ประสานงาน ในการบริหาร ทั้งนี้การใช้ภาวะผู้นำที่ชาญฉลาด จะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงาน ยอมอุทิศตน เพื่อการปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกละเอินและเจตคติที่ดีต่องานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการทำงาน และยอมอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน (กอบศักดิ์ มูลมัย, 2554 : 4) ดังที่เคลเลอร์แมน (Kellerman, 1999 cited by Lambert, 2003 : 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความพยายามของผู้นำที่จะต้องอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจสั่งการหรือไม่ก็ได้เพื่อที่จะกระตุ้นให้ผู้ตามที่จะเข้ามาร่วมมือกันเพื่อให้ไปสู่เป้าหมาย และดังที่ แบสและอวลิโอ (Bass and Avolio, 1991 : 12-13) กล่าวว่า ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีค่านิยม และอุดมคติในตนเอง และมีประสิทธิภาพในการจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า

ประโยชน์ส่วนตน และดังที่ บอร์น (Burns, 1978 : 33) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบจริยธรรม ซึ่งภาวะผู้นำดังกล่าวส่งผลต่อระบบการช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ในการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายทั้งมวล ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการนำองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือผู้บริหาร ผู้บริหารไม่ว่าจะบริหารงานระดับใด จะเล็กหรือใหญ่ก็ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำและภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันคือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาวะผู้นำที่ผู้บริหารจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กรและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นจุดหมายปลายทางความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์เป็นไปอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจทั่วโลกการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดในเกือบทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมประเพณีวัฒนธรรมการเมืองการปกครองสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 3) และปัญหาด้านสุขภาพสภาพแวดล้อมสังคมและวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วล้วนเป็นผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชนที่ได้รับ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2550 : 5 - 6)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันโดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งหวังว่าผู้เรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งจะต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นภายนอกอย่างใกล้ชิด เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกรอบแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาศัยการจัดองค์ประกอบตามแนวคิดเชิงระบบในการมองภาพงานวิจัยให้ชัดเจนขึ้นโดยจัดในกรอบความคิดด้านปัจจัย (Input) ซึ่งได้แก่ แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนบริบทของสถานศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การพัฒนากระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามระบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และมีการประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกควบคุม (Control) ผลผลิต (Output) คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น ส่วนข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการตรวจสอบในแต่ละส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบด้วย ซึ่งได้แก่ ผลที่เกิดกับผู้เรียน ครู และผู้บริหาร รวมทั้งผู้ปกครอง โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาระบบการประเมินเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนา

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและบริบทของโรงเรียน (ธงชาติ วงษ์สุวรรณ, 2553 : 45-49)

ส่วนการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายตามคณะรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 โดยมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อนำประเทศไทยไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจที่สมดุลมีความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศมากขึ้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนการพัฒนาคุณภาพและสุขภาพคนไทยในทุกช่วงวัยถือเป็นปัจจัยชี้ขาดความสามารถในการอยู่รอดและแข่งขันได้ของเศรษฐกิจไทย ประการที่สอง เพื่อนำประเทศไทยสู่สังคมที่มีความปรองดองสมานฉันท์และอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมที่เป็นมาตรฐานสากลเดียวกันและมีหลักปฏิบัติที่เท่าเทียมกันต่อประชาชนคนไทยทุกคน ประการที่สามเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างสมบูรณ์โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง ดังนั้นภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปี ของรัฐบาลนโยบายเร่งด่วน ด้านการศึกษา ได้แก่ เร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่ไปกับการขจัดความยากจน ยาเสพติด และอิทธิพลอาชญากรรม โดยน้อมนำกระแสพระราชดำริสพระราชบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักปฏิบัติในแนวทางสันติวิธี โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือในทุกภาคส่วนกับประชาชนในพื้นที่ อำนาจความยุติธรรมอย่างทั่วถึง เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและความเสมอภาค พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เคารพอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้จะมีการบูรณาการ การบริหารจัดการทุกภาคส่วนให้มีเอกภาพทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุงพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง ทันสมัยกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบอย่างเป็นธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2, 2557 : ออนไลน์)

จุดเน้นของนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ได้แก่ ยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกคนให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีคุณธรรมและสำนึกความเป็นไทย โดยเน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดวิเคราะห์ เชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความสามารถด้านเทคโนโลยี ยกระดับคุณภาพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีศักยภาพพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้นโดยเฉพาะผู้เรียนด้อยโอกาสที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร รวมทั้งพัฒนาเด็กพิการที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพัฒนากลไกบริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพการจัดการศึกษา การระดมทรัพยากร การกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และระบบประกันคุณภาพภายในการสนับสนุนงบประมาณที่เน้นอุปสงค์หรือผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีศูนย์เครือข่ายเป็นหน่วยประสานงาน และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนานักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ให้มีจิตสาธารณะในการให้บริการ โดยใช้หลักธรร

มาภิบาลพัฒนานักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยกระดับและพัฒนา
นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการ การเรียนรู้และบริหารจัดการ ยกระดับและพัฒนา
นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2, 2557 : ออนไลน์)

ปัญหาของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ
ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมซึ่งในการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ
นักเรียน พบข้อมูลนักเรียนมีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ ปัญหา
เศรษฐกิจ นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กับตามลำพัง ส่งผลทำให้นักเรียนเหล่านี้มีสภาพจิตใจว่าเหว่ มี
ความรู้สึกลึกซึ้งความอบอุ่น มีผลกระทบต่อการเรียน มาโรงเรียนอย่างไม่มีความสุข ไม่มีสมาธิในการเรียน บางครั้ง
ตื่นสายมาโรงเรียนไม่ทันบางคนขาดเรียน หนีเรียน ผลการเรียนตกต่ำ นักเรียนเหล่านี้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีเช่น การใช้
สารเสพติด และมั่วสุม รวมทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ยังไม่ปรากฏนโยบาย
ในด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะ
ช่วยเหลือ และป้องกัน ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบุรีเขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ในการศึกษาไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการปฏิบัติไปสู่การเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
และมีการกระจายอำนาจหรือเสริมสร้างพลังใจ เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม และกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ และแนวคิด
หลักการและทิศทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา
และนำไปพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 126 โรงเรียน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยเปิดตารางของเครจซี่และ
มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ, 2554 : 7) จากจำนวน 126 โรงเรียน ได้กลุ่ม

ตัวอย่างจำนวน 97 โรงเรียน และกำหนดผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ โรงเรียน 97 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,233 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง 291 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 388 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 24 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยกำหนดเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ซึ่งแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's Rating Scale)

3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ และแนวคิด หลักการและทิศทางการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2552 และร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและของนิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำแก้ไขและปรับปรุง ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จากโรงเรียนบ้านดอนขุนห้วย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.968

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

4.4 นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple regression analysis)

สรุปผลการศึกษา

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณลักษณะของผู้นำ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.70) พฤติกรรมของผู้นำ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.77) และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

1.1 คุณลักษณะของผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านคุณลักษณะของผู้นำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถพัฒนางานให้เกิดความก้าวหน้าและมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา	3.97	0.72	มาก	3
2. มีการกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับได้	4.04	0.71	มาก	2
3. มีการพัฒนาการทำงานอย่างเป็นระบบที่แน่นอน	3.87	0.84	มาก	6
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกเรื่อง	4.14	0.84	มาก	1
5. สามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการทำงานจนบรรลุเป้าหมายได้ในระดับสูง	3.95	0.76	มาก	5
6. มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย	3.96	0.72	มาก	4
เฉลี่ย	3.98	0.66	มาก	

1.2 พฤติกรรมของผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านภาวะผู้นำตามสถานการณ์

ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ	3.82	0.83	มาก	5
2. มุ่งความสำเร็จในงานและกำหนดทิศทางตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้	3.97	0.70	มาก	3
3. มีความเป็นธรรมและความยุติธรรมในการบริหารงาน	3.76	0.81	มาก	6
4. ส่งเสริม สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้รับการพัฒนาตามความต้องการ	4.04	0.82	มาก	1
5. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ	3.87	0.86	มาก	4
6. มีความปรารถนา และมีค่านิยมในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน	4.01	0.87	มาก	2
เฉลี่ย	3.91	0.70	มาก	

1.3 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านพฤติกรรมของผู้นำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการทำงาน	3.83	0.96	มาก	4
2. ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม	3.96	0.87	มาก	1
3. นำข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชามาเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเสมอ	3.75	0.82	มาก	5
4. ยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกเรื่อง	3.72	0.85	มาก	6
5. มีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในระหว่างผู้ร่วมงาน	3.86	0.85	มาก	3
6. มีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจสั่งการเสมอ	3.89	0.88	มาก	2
เฉลี่ย	3.83	0.77	มาก	

1.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. มีปฏิสัมพันธ์และมีทักษะในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการทำงานที่ดีต่อกัน	3.82	0.78	มาก	1
2. มีการใช้รางวัลเพื่อตอบสนองความต้องการและความสำเร็จในการทำงาน	3.68	0.88	มาก	5
3. เป็นผู้นำแบบมีจริยธรรมอย่างแท้จริง	3.80	0.95	มาก	2
4. มีการสร้างแรงจูงใจที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ	3.72	0.86	มาก	4
5. ใช้วิธีการทำงานเชิงระบบและทำงานเป็นทีม	3.75	0.78	มาก	3
6. มีการดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกมีคุณค่า	3.64	0.94	มาก	6
เฉลี่ย	3.73	0.75	มาก	

2. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปักจายนำเข้า ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ กระบวนการ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.60) และผลผลิต ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

2.1 ปักจายนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. สถานศึกษามีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหาร ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.11	0.67	มาก	2
2. มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนโดยพบปะกันระหว่างครูที่ ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน	4.06	0.67	มาก	4
3. มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแล ช่วยเหลือนักเรียนระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง	4.13	0.70	มาก	1
4. มีการประชุมผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุน ให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแล	4.09	0.73	มาก	3
5. มีการกำหนดทรัพยากรด้านงบประมาณเพื่อใช้ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอ	3.98	0.82	มาก	5
เฉลี่ย	4.07	0.60	มาก	

2.2 กระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านกระบวนการ

ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจัดทำระเบียบสะสม นักเรียนทุกระดับชั้นและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	4.20	0.60	มาก	1
2. มีกระบวนการดำเนินการคัดแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	3.96	0.76	มาก	4
3. มีการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้าน เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	4.15	0.69	มาก	3
4. มีการส่งเสริมให้ครูมีความเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนในความ รับผิดชอบ โดยการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และการจัด กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.16	0.67	มาก	2
5. มีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน โดยการส่งต่อภายในและครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยัง ครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้	3.74	0.90	มาก	5

ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
เฉลี่ย	4.03	0.60	มาก	

2.3 ผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ด้านผลผลิต

ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ปริมาณนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงลดลง	3.92	0.74	มาก	1
2. ปริมาณนักเรียนในกลุ่มมีปัญหาลดลง	3.91	0.75	มาก	2
3. นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีตามจุดประสงค์ที่โรงเรียนกำหนด	3.80	0.61	มาก	5
4. นักเรียนมีคุณภาพตามที่โรงเรียนกำหนดมากขึ้น	3.84	0.69	มาก	3
5. นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนดมากขึ้น	3.82	0.70	มาก	4
เฉลี่ย	3.85	0.62	มาก	

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 36.50 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการการหาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้านของสถานศึกษาใน
ภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรพยากรณ์ตามลำดับ การเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	$\hat{\beta}$	Std.Error	Beta		
(ค่าคงที่)	2.137	0.126		16.917	0.000**
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X)	0.479	0.032	0.604	14.884	0.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยอย่างง่าย ได้ดังนี้

$$\text{สมการการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย} \quad \hat{Y}_{tot} = 2.137 + 0.479 (X)$$

การอภิปรายผล

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นสำคัญที่ค้นพบมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณลักษณะของผู้นำ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ พฤติกรรมของผู้นำ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำและผู้ประสานงานในการบริหาร ทั้งนี้การใช้ภาวะผู้นำที่ชาญฉลาดจะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงาน ยอมอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกลึกซึ้งและเจตคติที่ดีต่องานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการทำงาน และยอมอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ดังที่เคลเลอร์แมน (Kelleman, 1999 cited by Lambert, 2003 : 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความพยายามของผู้นำที่จะต้องอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจสั่งการหรือไม่ก็ได้เพื่อที่จะกระตุ้นให้ผู้ตามที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกันเพื่อให้ไปสู่เป้าหมาย และดังที่แบสและอวอลิโอ (Bass and Avolio, 1990 : 12-13 อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาลม, 2550 : 189) กล่าวว่า ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีค่านิยม และอุดมคติในตนเอง และมีประสิทธิภาพในการจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรยงา เกิดแก้ว (2553 : 104-106) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการคล้อยตาม ด้านความสามารถพิเศษ ด้านการยอมรับคุณค่าแห่งปัจเจกบุคคลและด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ตามลำดับ

2. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยนำเข้า รองลงมาคือ กระบวนการ และผลผลิต ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งหวังว่าผู้เรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งจะต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นภายนอกอย่างใกล้ชิด เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกรอบแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 26) โดยอาศัยการจัดองค์ประกอบตามแนวคิดเชิงระบบในการมองภาพงานวิจัยให้ชัดเจนขึ้น โดยจัดในกรอบความคิดด้านปัจจัย (Input) ซึ่งได้แก่ แนวทาง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การพัฒนาระบบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบที่พัฒนาขึ้น และผลผลิต (Output) คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น ส่วนข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการตรวจสอบในแต่ละส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและบริบทของโรงเรียน (องชาติ วงษ์สุวรรณ, 2553 : 45-49) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ เจริญไชย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมพบว่า สภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์กร ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร สถานศึกษาได้ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ตามสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของครูและชุมชนใน โรงเรียน จึงส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ แพทริก (Patrick, 1996 : 392 อ้างถึงใน ศุภิสรา แพนสง, 2552 : 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังที่ บอร์น (Burns, 1978 อ้างถึงใน สรัญญา เกิดแก้ว, 2553 : 36 - 37) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบจริยธรรม ซึ่งภาวะผู้นำดังกล่าว ส่งผลต่อระบบการช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญตา เกื้อกูลรัฐ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดกลาง อำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ขนาดกลาง อำเภอโพธาราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยมีการพิจารณาให้รางวัลแก่ผู้สร้าง ผลงานแก่สถานศึกษาเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้านผลผลิต เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกคนควรเน้นให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมและการประสานงานที่ดีในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้ผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในทุกปัจจัย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมทักษะนี้ให้สูงขึ้นไปอีก และผู้บริหารควรปรับ พฤติกรรมของผู้นำของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะส่งผลให้การบริหาร สถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2550). *คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเนิส อิมเมจกรุ๊ป.

กอบศักดิ์ มูลมัย. (2554). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ขวัญตา เกื้อกุลรัฐ. (2554). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ขนาดกลางอำเภอโพธาราม* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ธงชาติ วงษ์สุวรรณ. (2553). *การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2550). *การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วีรพงษ์ เจริญไชย (2552). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศุภิสรา แพนสง. (2552). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สรัญญา เกิดแก้ว. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. (2557). *จุดเน้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2*. ค้นเมื่อ สิงหาคม 2, 2557 จาก <http://203.172.205.22/>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. วารสารวิชาการ, 9(10), 2. _____ (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

ภาษาต่างประเทศ

Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1991). **Transformational Leadership Development**. Pola Alto, California: Consulting Psychologists.

Burns, J. M. (1978). **Leadership**. New York: Harper and Row.

Lambert, V. A. (2003). Workplace stressors, ways of coping and demographic characteristics as predictors of physical and mental health of Japanese hospital nurses. **International Journal of Nursing Studies**. 41(4): 85-97.